

PUOLUEET HALUAVAT AJAA ELÄKEIKÄISILLE TÄRKEITÄ ASIOITA

Yhteenveto Helsingin kaupunginvaltuuston valtuustoryhmien vastauksista vanhusneuvoston lähettämiin kysymyksiin.

Vanhusneuvosto järjesti 22.11.2018 tilaisuuden, johon kutsuttiin valtuustoryhmien edustajat. Tilaisuus onnistui hyvin ja lähes kaikkien ryhmien edustajat olivat paikalla. Valtuustoryhmille lähetettiin etukäteen kysymykset. Kysymyksiin pyydettiin vastaukset myös kirjallisesti. Tähän yhteenvetoon on koottu pääasioita valtuustoryhmien vastauksista. Valtuustoryhmät ovat saaneet tarkistaa yhteenvedon etukäteen.

Miten puolueenne haluaa lisätä Helsingin eläkeikäisten mahdollisuuksia liikkua ja osallistua, elää aktiivista elämää? Ongelmina ovat esim. lähipalvelujen lakkauttaminen sekä HSL:n kalliit liput ja suppea seniorialennus.

Lähipalvelut/sosiaali- ja terveyspalvelut

Sosiaali- ja terveyspalveluja ollaan Helsingissä keskittämässä viiteen suureen terveys- ja hyvinvointikeskukseen, joista ensimmäinen eli Kalasatama on jo aloittanut toimintansa. Vanhusneuvosto on vastustanut keskittämistä, koska sen myötä lähiterveysasemat lakkautetaan.

Puolueista monet näkevät suurissa terveyskeskuksissa etuja, mutta kannattivat myös lähiterveyspalvelujen säilyttämistä jollakin tavoin. Näin vastaavat Kokoomus, Liike Nyt, perussuomalaiset, RKP, Siniset ja Vasemmistoliitto. Keskusta, perussuomalaiset ja vihreät kannattavat suuria yksiköitä, koska niissä on mahdollisuus monipuolisempiin palveluihin ja muita etuja.

Pelkästään lähiterveysasemien kannalla on SDP. Lähipalveluja korostaa myös Feministinen puolue. Piraattipuolueen mielestä keskittämispäätöksen jälkeen on tärkeää seurata asiakastyytyvää.

Lähipalvelut/kirjastot

Lähes kaikki puolueet kertovat pitävänsä tärkeänä lähikirjastojen säilyttämistä. Keskusta ja vihreät korostavat, että Oodin rahoitus ei saa heikentää lähikirjastojen palveluja. Kristillisdemokraatit mainitsevat myös vastustaneensa keskustakirjaston rakentamista.

HSL:n seniorialennus

HSL:n vyöhykeuudistuksen myötä tulee käyttöön uusi lippuhinnoittelu ja seniorialennus. Se on HSL-alueella asuville yli 70-vuotiaille klo 9-14 voimassa oleva 50 % alennus. Alennuksen saa ainoastaan niin, että maksaa kertalipun matkakortin ns. arvolla. Vanhusneuvosto on kritisoinut tätä suppeaksi rajattua alennusta. Alennuksen tulisi olla 65-vuotiaille, kuten joukkoliikenteessä yleisesti on. Alennus pitäisi saada kellonajasta riippumatta ja myös kausilipuista. Kertalippu on kallein lippumuoto.

Puolueista lähes kaikki kannattavat vanhusneuvoston esitystä joiltakin osin. Kaikista vastauksista ei löydy nimenomaisia kannanottoja vanhusneuvoston ajamiin asioihin, vaan asiasta puhutaan yleisemmällä tasolla.

Kokoomus katsoo, että kun seniorialennus on vihdoin saatu, aloitetaan näin. Seuraavaksi on poistettava aikarajat ja harkittava ikärajan alentamista.

SDP kertoo ajaneensa vanhuksille mahdollisuutta käyttää joukkoliikennettä edullisesti koko päivän ajan. Feministinen puolue ehdottaa omaa pienituloisten lippukategoriaa. Piraattipuolue kannattaa yhtä ajoista riippumatonta eläkeläisalennusta. RKP toteaa lippu-uudistuksen jääneen torsoksi eläkeläisten kannalta. Puolue ei pidä hyvänä aikarajaa, rajoitusta kertalippuihin eikä ikärajaa.

Vasemmistoliitto tavoittelee pitkällä aikavälillä maksutonta joukkoliikennettä, ja ennen sitä hintojen alentamista ja alennusten suurentamista. Tulevasta seniorialennuksesta pitäisi poistaa aikarajoitus ja puolue toteaa toimineensa sen eteen. Vihreät ei pidä taloudellisista syistä mahdollisena alennuksen laajentamista näillä tavoilla, koska suuri osa HSL:n tuloista tulee lipputuloista. Puolue kannattaa kohdennettuja alennuksia pienituloisille.

Aikarajan poistoa toteavat kannattavansa perussuomalaiset, piraattipuolue, SDP, siniset ja vasemmistoliitto. Keskusta, Liike Nyt ja siniset vastaavat, että seniorialennuksen ikärajan pitäisi olla 65 vuotta. Kristillisdemokraatit ja vihreät arvioivat 70 ikärajan sopivaksi. Muiden puolueiden vastauksissa ei ole selvää kannanottoa ikärajaan.

Perussuomalaisten, sinisten ja kristillisdemokraattien vastauksissa on maininta, että alennus tulisi antaa kaikissa lippumuodoissa. Perussuomalaiset muistuttavat ajaneensa myös ratikkalipun säilyttämistä.

Rollaattorit vs. lastenvaunut

Rollaattorin kanssa liikkuvilla pitää HSL:n sääntöjen mukaan olla matkalippu. Ohjeistus lipun näytämisestä on epäselvä: ”Matalalattiaisessa bussissa **rollaattorin** kanssa liikkuvan keskiovesta kulkevan matkustajan ei tarvitse näyttää matkakortin kausilippua kortinlukijalle. Tarvittaessa voi pyytää muiden matkustajien apua arvo- tai kertalipun ostoon. Jos rollaattorin kanssa liikkuvalla ei ole ollut mahdollisuutta maksaa matkaansa, tarkastaja ei peri tarkastusmaksua vaan käyttää matkakortin kortinlukijassa arvolipun ostamista varten tai myy kertalipun.”

Nykyinen ohjeistus on epäselvä ja käytäntö kirjava. Rollaattorilla liikkuvien tulisi saada busseissa samanlainen oikeus matkustaa ilman lippua kuin lastenvaunujen kanssa matkustaville. Perusteena on turvallisuus, kuten lastenvaunujenkin kohdalla. Kaikki puolueet ilmoittivat joko vastauksissa tai suullisesti, että ovat tämän esityksen kannalla.

Mitä tiedätte kotihoidon tilanteesta? Mitä teidän puolueenne tekee, jotta Helsinkiin saadaan lisää kotihoitajia?

Helsingin kotihoidossa on avoinna runsaasti lähihoitajan tehtäviä. Myös sairaan- ja terveydenhoitajan tehtäviä on auki. Työntekijöitä siis puuttuu ja vaihtuvuus on suuri.

Osa puolueista esittää selvästi huolensa kotihoidon tilanteesta. Feministien mukaan kotihoidossa toimitaan jaksamisen ääri rajoilla, keskusta pitää tilannetta paikoin hyvin vaikeana, SDP ja siniset pitävät sitä huolestuttavana ja vasemmistoliiton mukaan voidaan puhua jopa ihmisoikeusongelmasta. Kaikki puolueet vähintään näkevät tilanteessa korjattavaa.

Lähes kaikki puolueet esittävät kotihoitoon lisäresursseja – eli rahaa. Moni puolueista muistuttaa, että vuoden 2019 talousarvioon on ryhmien välisten neuvottelujen tuloksena lisätty rahaa kotona asumista ja kuntoutusta tukevia palveluita.

Vaikka kaikki puolueet näkevät kotihoidossa kehittämisen tarvetta ja esittävät siihen keinoja, painotuksissa on eroja. Feministinen puolue, keskusta, kristillisdemokraatit, Liike Nyt, perussuomalaiset, piraattipuolue, RKP, SDP, vasemmistoliitto ja vihreät mainitsivat hoitajien palkkojen korotuksen. Kokoomus ja siniset esittää tärkeimpänä keinona työntekijöiden määrän lisäämisen. Myös työn vetovoiman lisääminen, parempi organisointi ja johtaminen, työhyvinvointi ja vaikutusmahdollisuudet työhön saivat monia mainintoja.

Suuri osa puolueista toteaa, että ympärivuorokautisen hoidon paikkojen määrä ja tiukat kriteerit vaikuttavat kotihoidon työntekijöiden työn määrään ja kuormittavuuteen. Asia on muotoiltu vastauksissa esim. näin: ”Kotihoidon asiakkaina on liian huonokuntoisia”. ”Huonokuntoinen vanhus ei kuulu kotihoitoon.” ”Palveluasumiseen pääsyä on helpotettava.” ”Ympärivuorokautista hoitoa on liian vähän.” ”Kotihoidon korostaminen on mennyt liian pitkälle.” Näitä mainintoja on feministisen puolueen, kokoomuksen, Liike Nyt-ryhmän, perussuomalaisten, piraattipuolueen, RKP:n, SDP:n ja vasemmistoliiton vastauksissa. Keskusta toteaa kotihoidon tilanteen aiheuttavan painetta päivystyspalveluihin ja muutama puolue toteaa sen tuovan lisäpainetta myös omaishoitajille. Perussuomalaiset toteavat juuri tehneensä ryhmäaloitteen, jossa vaadittiin vanhustenhuollon ja vanhusten palvelutarpeiden kokonaisvaltaisen palvelutarpeen selvittämistä kokonaisvaltaista selvittämistä mieluiten ulkopuolisen tahon tekemänä.

Yksittäisiä ehdotuksia tulee myös esim. kotihoidon autojen pysäköintioikeudesta (RKP), työparimallista (siniset) ja kulkureittien optimoinnista (vihreät). RKP mainitsee myös huolensa hoitokäytien korvaamisesta digitaalisella yhteydellä.

Miten puolueenne aikoo seurata Stadin ikäohjelmaa? Millaista yhteistyötä puolueenne haluaa tehdä vanhusneuvoston kanssa?

Ikäohjelma on valmisteluvaiheessa ja tulee valtuuston käsittelyyn ensi vuonna. Kaikki puolueet toteavat aikovansa seurata Stadin ikäohjelmaa. Ohjelma tulee valtuuston käsittelyyn ensi vuonna ja osa puoleista sanoo käsittelyä erityisesti odottavansa ja haluavansa siihen vaikuttaa.

Liike Nyt haluaisi järjestää yhdessä vanhusneuvoston eri puolille Helsinkiä säännöllisiä valtuutettujen ja seniorien tapaamisia, joissa ohjelman etenemistä seurataan. Myös SDP ja siniset haluavat vaikuttaa ohjelmaan yhteistyössä vanhusneuvoston kanssa.

Kaikki puolueet suhtautuvat myönteisesti yhteistyöhön vanhusneuvoston kanssa ja monet korostavat haluaan lisätä vuorovaikutusta ja kuulla vanhusneuvostoa asiantuntijana eläkeikäisten asioissa entistä enemmän. Tapaamisia halutaan jatkaa. Keskusta ja SDP kutsuvat vanhusneuvostoa myös valtuustoryhmänsä kokouksiin.

Millä konkreettisilla keinoilla puolueenne vastustaa ikäsyrrintää?

Kaikki puolueet ilmoittautuvat ikäsyrrinnän vastustajiksi ja pitävät tärkeänä sen ehkäisyä. Konkreettisia toimia ei kaikilta vielä löydy, mutta lähes kaikki esittävät asiaista pohdintoja.

Feministinen puolue ja vasemmistoliitto haluavat lisätä anonyymia työnhakua, jolla voidaan ehkäistä työelämän ikäsyrrintää. Kokoomus lupaa arvostaa kaikkia ihmisiä heille kertyneistä ikävuoista huolimatta ja toteaa hoivan tarpeen alkavan yleensä vasta 85 ikävuoden jälkeen. Liike Nyt haluaa ehkäistä ikäsyrrintää lisäämällä eri-ikäisten ihmisten vuorovaikutusta ja esittää siihen useita keinoja. Perussuomalaiset haluavat, että eläkkeen verotus on saman tasoista kuin vastaavankokoisien työtulon. Piraattipuolue nostaa esiin digitaalisen eriarvoisuuden vähentämisen. Siniset esittää työelämään mestari-kisälli-mallia, jolla nostettaisiin eläkeikää lähestyvien työntekijöiden arvostusta. RKP korostaa osallistumismahdollisuuksia ja saavutettavuutta. SDP korostaa kaikkien ikäryhmien huomioon ottamista tasapuolisesti ja toteaa esimerkkinä, että rollaattorilla liikkuvat on asetettava samaan asemaan lastenvaunujen kanssa liikkuvien kanssa joukkoliikenteessä. Vasemmistoliiton mukaan ikäsyrrintää esiintyy mm. mielenterveyspalveluissa ja vanhusasiamiehen viran perustaminen Helsinkiin voisi auttaa syrjintätilanteisiin puuttumisessa.

Vanhusneuvosto ja valtuustoryhmien edustajat 22.11.2018 pidetyn tapaamisen jälkeen. Vasemmalta Erja Kauppinen, Lena Lindberg, Pirjo-Leena Kangasniemi, Timo Auranen, Toivo Tupin, Mirja Arajärvi, Eveliina Heinäluoma, Lala Sjöblom, Olli Salin, Anna Vuorjoki, Petrus Pennanen, Laura Varjokari, Pekka Puska, Juhani Strandén, Karin Palmén, Sirpa Asko-Seljavaara, Markus Löfström, Mika Ebeling, Pirkko Telaranta ja Tiina Ahva.
Kuva ja teksti: Outi Paulig